

۱۰۰

سوئال مفید

درمورد

توحید

ترجمہ
عبد القادر فارسی

﴿قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا﴾

(سورة الجن / ٢٠)

۱۰۰ سوال مفید

در مورد

توحید

ترجمہ

عبد القادر فارسی

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

الحمد لله الذى بدأ الخلق ثم يعيده وهو على كل شىء
قدير والحمد لله الذى خلق الخلق ليعبدوه فيجازيهم بعملهم
والله بما يعملون بصير . فسبحانه من رب عظيم وإله غفور
رحيم .

وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له فى الخلق
والملك والتدبير . وأشهد أن محمداً عبده ورسوله البشير
النذير والسراج المنير أرسله الله بين يدي الساعة فختم به
الرسالة وأكمل له الدين - صلى الله عليه وسلم - وعلى آله
وأصحابه ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين وسلم تسليماً .
أما بعد :

انس رضي الله عنه مى گوید شنیدم رسول الله (ﷺ)
فرمود :

« الله تعالى می فرماید : ای انسان اگر روزی که در نزد من حاضر می شوی (روز قیامت) گناهانت به اندازه تمام دنیا باشد ولی درزندگیت به من شرك نورزیده باشی ، به اندازه تمام دنیا به تو مغفرت و آمرزش می بخشم »
(صحیح . رواه الترمذی)

این پاداش و اجر موحد است .

شخص موحد اگر در زندگیش مرتکب گناه و معصیت شده باشد در آخرت یا اینکه مورد عفو کلی الله سبحانه و تعالی قرار خواهد گرفت و یا اینکه به اندازه گناهانش در آتش جهنم عذاب خواهد دید و سپس وارد بهشت خواهد شد .

پس او در آخرت دیر یا زود به بهشت وارد من شود و هرگز در جهنم جاودان نخواهد بود .

اما در طرف دیگر شخص مشرك قرار دارد . او حتی اگر درزندگیش حسنات زیادی انجام داده باشد باز هم عظمت و بزرگی گناه شرك بر تمام حسنات او غلبه خواهد کرد و او را به درکات جهنم فرو خواهد برد . خالق آسمانها و زمین می فرماید :

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾.
(سورة النساء / ۴۸)

«براستی الله تعالى شرك و رزیدن به او را نخواهد بخشید و هر گناهی کمتر از شرك را برای هر کس که بخواهد (یعنی الله تعالى) می بخشد.»

این جزای شرك و مشرکین است . خلود و جاودان بودن در آتش جهنم و برپا در رفتن تمام حسنات و خوبیها .
ابن مسعود رضی الله عنه حدیثی روایت می کند که در آن رسول الله (ﷺ) می فرماید :

« من مات وهو يدعو لله نداً دخل النار »

(رواه البخاري ۱۷۶/۸)

« اگر کسی که برای الله شريك قرار می دهد بمیرد ، وارد جهنم خواهد شد . »

پس از تمام اینها آیا فکر نمی کنید که شناختن توحید و شرك از فر اگیری نما ز و روزه بر انسان اولی ترو واجب تر است ؟

اما متأسفانه بسیاری از مردم به این امر کوچکترین توجهی ندارند . به اینطرف و آنطرف خود می نگرند زبانهای

را می بینند که به ذکر لا إله إلا الله مشغولند و همچنین
و قتیکه به جامعه خود می نگرند هیچ اثری از لات و عزی
و مناة و سایر بتها نمی بینند ، پس به خود می گویند :

الحمد لله توحید کامل در جامعه وجود دارد و هیچگونه
اثری نیز از شرك دیده نمی شود !

بایستی از اینگونه افراد پرسید آیاتوحید فقط در زبان
منحصر می شود و آیا شخص موحد کسی است که فقط
بازبان لا إله إلا الله بگوید ؟ حتی اگر مرتکب اعمالی شود
که بالا إله إلا الله منافات و دوگانگی داشته باشد ؟ .

و آیا شرك فقط به معنی سر سجده در مقابل لات و عزی
فروود آوردن است ؟ ! و اعمالی همچون دست دعا بسوی
مردگان دراز کردن و بر آنها توکل کردن و تبرک جستن به
خاك قبرهایشان نوعی شرك محسوب نمی شود ؟ آیا برای
غیر الله نذرو قربانی کردن شرك نیست ؟؟؟

اگر ما با تأنی و دقت در جامعه های اسلامی بنگریم
متأسفانه خواهیم دید که بسیاری از مسلمانان دانسته و یا
نادانسته مرتکب اعمال شرك آلود می شوند و هرگز نیز
حاضر به ترك اینگونه اعمال نیستند بلکه آنها را از صمیم

واصل دین می دانند . و به ناصحین خود تهمت های گوناگون می زنند .

سعی ما در ترجمه این کتاب این بوده است که برادران مسلمان خود را از معنی حقیقی توحید آگاه سازیم و همچنین آنها را از شرك و انواع مختلف آن بر حذر داریم .

نام این کتاب « أصول الدین الإسلامی مع قواعد الأربع » است که مؤلف آن شیخ الإسلام محمد بن سلیمان التمیمی می باشد . و برای اینکه فهم مطالب کتاب برای خواننده آسانتر باشد و او بهتر بتواند دلیلهای لازم را حفظ کند شیخ محمد الطیب الأنصاری المدنی ، آنرا به صورت سؤال و جواب در آورده است .

و ما نیز ترجمه - همراه با مختصر تغییری در - آنرا « صد سؤال مفید در مورد توحید » نامیدیم . و امید داریم که هر برادر و یا خواهر خواننده با حفظ کردن این سئوالها و جوابها و تبلیغ آن تبدیل به یک داعی بسوی توحید رب سبحانه و تعالی شود .

﴿ وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴾ (سورة فصلت / ۳۳) .

« سخن و گفتار چه کسی بهتر از سخن کسی است که
بسوی توحید و اطاعت الله دعوت دهد . و عمل صالح انجام
دهد و بگوید من از مسلمانان می باشم » .
و آخر دعوانا سبحان ربك رب العزة عما يصفون و سلام
على المرسلين والحمد لله رب العالمين .

مترجم

عبد القادر فارسی

۱۸ شعبان ۱۴۰۹

بسم الله الرحمن الرحيم

وبه نستعين والصلاة والسلام على نبينا وعلى آله وصحبه
أجمعين .

س ۱ : علماء اسلام از سوره العصر چهار امر را نتيجه
گرفته اند . اين امور کدامند ؟

ج : اين امور عبارتند از :

۱- شناختن الله تعالى و رسول او (ﷺ) و دين اسلام .

و اين شناخت بايستي متكى بر علم و دليل باشد .

۲- عمل كردن به امورى كه ناشى از اين شناخت
مى باشد .

۳- دعوت كردن بسوى شناختن الله تعالى و رسول
او (ﷺ) و دين اسلام .

۴- تحمل كردن آزار و اذيتى كه در راه اين دعوت
كردن به آن مبتلا مى گردند .

س ۲ : دلیل این امور چهار گانه چیست ؟

ج : دلیل آن قول الله تعالى است که می فرماید :

﴿وَالْعَصْر . إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ . إِلَّا الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالْحَقِّ وَتَوَّصُوا
بِالصَّبْرِ﴾ (سورة العصر / ۱، ۲، ۳)

« به دهر سو گند ، که انسانها در خسران و زیان
می باشند ، مگر کسانی که ایمان آوردند (دلیل
امراول) و اعمال صالحه انجام دادند (دلیل امر دوم)
و همدیگر را بسوی حق فرا خواندند (دلیل امر سوم)
و همدیگر را به صبر و تحمل وصیت کردند (دلیل
امر چهارم) » .

س ۳ : امام شافعی رحمه الله در مورد این سوره چه گفته
است ؟

ج : امام شافعی رحمه الله گفته است اگر الله تعالى فقط
همین يك سوره را بر بندگان نازل می کرد ، برای
آنها کافی بود . (یعنی این سوره گرچه سوره
کوتاهی است ، اما تمام اساس و پایه های دین را
در بر می گیرد) .

س ۴ : کدامیک را بایستی مقدم داشت : علم و شناخت
و یا قول و عمل ؟

ج : بایستی علم و شناخت قبل از قول و عمل باشد . الله
تعالی می فرماید :

﴿ فَأَعْلَمَ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرُ لِدُنْبِكَ
وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ﴾ (سورة محمد / ۱۹)

« بر علم خود به اینکه هیچ معبود برحق جز الله
وجود ندارد استوار و ثابت قدم باش . و برای خود
و مؤمنین و مؤمنات طلب مغفرت و آمرزش کن » .

در این آیه الله تعالی علم به لا اله الا الله را براستغفار
که نوعی قول و یا عمل زبان است مقدم داشته است .
س ۵ : بر هر فرد مسلمان لازم است که سه مسأله رابه
خوبی بداند و به آنها عمل کند . این سه مسأله
کدامند ؟

ج : مسأله اول : خالق و آفریننده ما الله تعالی است .
واوست که به ما روزی می رساند . و همچنین او ما
رابه حال خود رهانکرده است ، بلکه برای ما
پیامبری فرستاده تا بوسیله او به ما پیامورد چگونه باید

زندگی کنیم . و هر که اوامر این پیامبر را اطاعت کند وارد بهشت می شود ، و هر که از اوامر او سرپیچی کند از اهل جهنم خواهد بود.

س ۶ : دلیل این مسأله چیست ؟ .

ج : دلیل این مسأله قول الله تبارك و تعالی است که می فرماید :

﴿ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا ﴾ (سورة المزمل / ۱۵ ، ۱۶)

« ای اهل مکه ، ما بسوی شما پیامبری فرستاده ایم که شاهد بر اعمال شماست . همانگونه که بسوی فرعون نیز پیامبری فرستادیم . ولیکن فرعون از اوامر پیامبر (موسی علیه السلام) سرپیچی کرد و ما در نتیجه او را به صورت شدیدی به هلاکت رساندیم . »
مسأله دوم :

الله تعالی هرگز راضی نمی شود در هیچیک از انواع عبادات با او شریک قرار داده شود ، حتی ملائک و انبیاء را .

س ۷ : دلیل این مسأله چیست ؟

ج : دلیل این مسأله قول الله سبحانه وتعالى است که

می فرماید :

* ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ

ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ * (سورة النساء / ۴۸)

« براستی الله تعالى شرک ورزیدن به اورا نخواهد

بخشید و هر گناهی کمتر از شرک را برای هر کس که

بخواهد (یعنی الله تعالى) ، می بخشد. »

مسأله سوم :

دوست داشتن و یاری رساندن به دشمنان الله

و رسول او - صلی الله علیه وسلم - بر هر فرد مؤمن

و مسلمان حرام می باشد .

س ۸ : دلیل این مسأله چیست ؟

ج : دلیل این مسأله قول رب جل فی علا است که

می فرماید : .

﴿ لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ

مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ

أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ ﴾ (سورة المجادلة / ۲۲)

«هرگز گروهی رانمی یابی که مؤمن به الله وروز قیامت باشند و دشمنان الله ورسول او - صلی الله علیه وسلم - را هم دوست داشته باشند و آنها رایاری کنند. حتی اگر این دشمنان پدران و یا فرزندان و یا برادران و یا خویشاوندان آنها باشند» .

س ۹ : معنی این آیه ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا

لِيَعْبُدُونِ﴾ (سورة الذاریات / ۵۶) چیست ؟

ج : « جن و انس را خلق نکرده ام جز برای اینکه فقط مرا عبادت کنند » .

س ۱۰ : مراد از « یَعْبُدُونِ » چیست ؟

ج : یعنی اینکه توحید مرا بجا آورند و از او امر و نواهی من اطاعت کنند .

س ۱۱ : بزرگترین و عظیم ترین چیزی که الله تعالی به آن امر کرده است چیست ؟

ج : توحید .

س ۱۲ : توحید یعنی چه ؟

ج : توحید یعنی اینکه تمام انواع عبادات را فقط برای الله تعالی بجا آورده و همچنین او را به تمام

صفت‌هایی که در قرآن و احادیث صحیح‌ه ذکر شده
است متصف دانسته و از هر گونه نقص و شباهت
داشتن به مخلوقات پاک بدانیم .

س ۱۳ : توحید به چند دسته تقسیم می شود ؟

ج : توحید به سه دسته تقسیم می شود . توحید
ربوبیت و توحید الوهیت و توحید اسماء و صفات .

س ۱۴ : فائده و ثمره توحید چیست ؟

ج : توحید سبب هدایت انسان در دنیا شده و همچنین
اورا از عذاب آخرت در امان می دارد .

الله تعالی می فرماید :

﴿ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ
لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴾ (سورة الأنعام / ۸۲)
« کسانی که ایمان آورند و ایمان خود را به شرک آلوده
ننمایند از عذاب در امان خواهند بود و آنها هدایت
شدگانند » .

و همچنین رسول الله - صلی الله علیه و سلم -
می فرماید :

« حَقُّ الْعِبَادِ عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يُعَذِّبَ مَنْ لَا يُشْرِكُ بِهِ »

شیئا» (متفق علیه)

«حقى كه الله بندگان رابه آن بشارت داده اين است كه ، آنهاى كه به او شرك نمى ورزند را عذاب ندهد».

س ۱۵ : بزرگترین وعظیم ترین گناهی كه الله تعالى ما را از آن بر حذر داشته است چیست ؟

ج : شرك .

س ۱۶ : شرك يعنى چه ؟

ج : شرك يعنى قرار دادن همتا و نظير براى الله تعالى در عبادات .

س ۱۷ : دليل اين امر (نهى از شرك) چیست ؟

ج : دليل اين امر قول الله تعالى است كه مى فرمايد :

﴿وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا﴾

(سورة النساء / ۳۶)

«والله را عبادت كنيد وبا او چيزى شريك قرار ندهيد» .

وهمچنين مى فرمايد :

﴿فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَاداً﴾ (سورة البقرة / ۲۲)

« پس برای الله همتا و شریکی قرار ندهید » .

س ۱۸ : آیا شخص مشرک از اعمال خود در آخرت نفعی خواهد برد ؟

ج ! خیر . تمام اعمال شخص مشرک بیهوده و بدون فائده است . الله تعالی می فرماید :

﴿ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبَطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴾
(سورة الأنعام / ۸۸)

« واگر (پیامبرانی که آنها را در آیات سابقه ذکر کردیم) به الله شرک می ورزیدند تمام اعمال آنها باطل می گردید » .

س ۱۹ : سه امر اساسی که بایستی هر مسلمان به خوبی آنها را بداند ، کدامند .

ج : این سه امر اساسی عبارتند از : شناختن رب و دین او رسول او - صلی الله علیه وسلم -

س ۲۰ : رب تو کیست ؟

ج : رب من و تمام مخلوقات الله تعالی است که ما را خلق کرده است . و او معبود برحق ما می باشد .

س ۲۱ : دلیل این قول چیست ؟

ج : دلیل این قول آیه دوم سورة الفاتحه می باشد .
 ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ (سورة الفاتحة / ۲)
 «حمد و ستایش مخصوص الله رب جهانیان است» .

س ۲۲ : چگونه رب خود را شناختی ؟

ج : من رب خود را از طریق نشانه ها و مخلوقات او مثل
 روز و شب ، خورشید و ماه ، آسمان و زمین و ....
 شناختم .

س ۲۳ : آیا برای این سخن ، دلیلی نیز داری ؟

ج : بله . رب جل فی علا می فرماید :
 ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا
 تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي
 خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾

(سورة فصلت / ۳۷)

« و از نشانه های دال بر وحدانیت و عظمت او (الله
 تعالی) تعاقب شب و روز و تحت فرمان بودن
 خورشید و ماه می باشد . اگر شما واقعاً فقط او را
 عبادت می کنید ، پس هرگز برای خورشید و ماه
 سجده نکنید ، بلکه فقط برای الله که آنها را خلق

کرده است سجده کنید».

وهمچنین الله تعالى می فرماید :

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ﴾

(سورة الأعراف / ۵۴)

«بی شک رب شما الله است که آسمانها وزمین را
درشش روز خلق کرد . سپس بر روی عرش قرار
گرفت» .

س ۲۴ : رب یعنی چه ؟

ج : کلمه رب دارای معانی متعددی است . از جمله :
۱ - خالق و بوجود آورنده .

۲- آقا و سیدی که امر و نهی و فرمانروایی در دست
او باشد .

۳- صاحب و مالک .

از این معانی نتیجه گرفته می شود فقط الله تعالى
است که شایستگی عبادت شدن را دارد .

س ۲۵ : دلیل این امر چیست ؟

ج : دلیل این امر قول الله تعالى است که می فرماید :

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴾ (سورة البقرة / ۲۱)
 « ای انسانها ، فقط ربّتان که شما و انسا نه‌ای قبل
 از شما را خلق کرده است ، عبادت کنید . تا که
 پرهیزگار شوید » .

س ۲۶ : عبادت یعنی چه ؟

ج : نهایت خشوع و تذلل را عبادت گویند .

و یا به عبارت دیگر عبادت اسم جامعی است که
 تمام اعمال و اقوال ظاهری و باطنی محبوب در نزد
 الله تعالی را شامل می شود .

س ۲۷ : الله تعالی ما را به چند عبادت امر کرده است ؟

ج : عباداتی که الله تعالی ما را به آنها امر کرده است
 بسیارند . از جمله : نماز ، روزه ، زکات ، حج ،
 دعا ، ترس ، امید ، توکل ، خشوع ، استعانه ،
 استغاثه ، قربانی ، نذر و غیره .

این عبادات و بقیه آنها فقط مخصوص الله تعالی
 است .

س ۲۸ : آیا برای این سخن دلیلی نیز وجود دارد ؟

ج

: بله . الله سبحانه وتعالى می فرماید :

﴿ وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴾

(سورة الجن / ۱۸)

« وبی شک مساجد مخصوص عبادت الله تعالى

است . پس غیر او را عبادت نکنید » وهمچنین الله

تعالی می فرماید :

﴿ وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ﴾

(سورة الإسراء / ۲۳)

« ورب تو امر کرده است که عبادت نکنید مگر او را »

س ۲۹ : الله تعالى رابه چه صورت بایستی عبادت کرد ؟

ج : الله تعالى را بایستی هما نگونه که او و رسول او -

صلی الله علیه وسلم - ما را امر کرده اند عبادت

کرد . الله تعالى می فرماید :

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ

وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ ﴾ (سورة محمد / ۳۳)

« ای مؤمنین از الله و پیامبر اطاعت کنید و اعمال

خود را بسبب کفر و نفاق و مخالفت امر الله

و رسول او باطل مگردانید . »

وهمچنین رسول الله - صلى الله عليه وسلم -
می فرماید :

«من عمل عملاً ليس عليه أمرنا فهو رد» (رواه مسلم)
« هر کس عملی انجام دهد که مطابق سنت و روش
مانباشد عمل او مردود و غیر مقبول است »

س ۳۰ : اگر کسی نوعی از انواع عبادات را برای غیر الله
بجا آورد ، حکم او چه خواهد بود ؟

ج : کسیکه نوعی از انواع عبادات را برای غیر الله بجا
آورد ، مشرک و کافر است . حتی اگر نماز بخواند و
روزه بگیرد و خود را مسلمان بداند .

س ۳۱ : دلیل این حکم چیست ؟

ج : دلیل این حکم فرمایش الله سبحانه و تعالی است
که می فرماید :

﴿ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا
حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴾

(سورة المؤمنون/ ۱۱۷)

« و هر کس برای الله شریک قرار می دهد و آنرا با او
عبادت می کند برای اینکار خود هیچ دلیل و برهانی

ندارد . جزاء و عقاب او در نزد الله تعالى است . بی شک هرگز کافران رستگار و پیروز نخواهند شد .

س ۳۲ : دلیل اینکه دعاء نوعی عبادت است ، چیست ؟

ج : دلیل این امر قول الله تعالى است که می فرماید :

﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾
(سورة غافر / ۶۰)

« ورتبان فرمود : فقط از من بخواهید که استجابت خواهم کرد طلبتان را . بی شک کسانی که استکبار می جویند از عبادت کردن من ، بزودی با ذلت و خواری وارد جهنم خواهند شد . »

و همچنین رسول الله - صلی الله علیه وسلم - می فرماید :

« الدعاءُ هو العبادة »

(رواه أحمد وقال الترمذی : حسن صحیح)

« دعا از عظیم ترین انواع عبادات است »

س ۳۳ : دلیل اینکه خوف و ترس نوعی عبادت می باشد ، چیست ؟ (مراد ما در اینجا از ترس ، ترس غیب

می باشد . مانند اینکه در دل ما از شخصی که
 کیلومترها با ما فاصله دارد و صدای ما رانمی شنود
 و یا اینکه در زیر قبر قرار دارد ، نوعی ترس و خوف
 از او وجود داشته باشد ، که مبادا اگر فلان حرف
 را بزنیم و یا فلان کار را انجام دهیم ، او از ما
 ناراحت می شود و به ما آسیب و زیان می رساند .
 ج : الله تبارك و تعالی می فرماید :

﴿ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونَ إِيَّانَا كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴾

(سورة آل عمران / ۱۷۵)

« پس از آنها ترسید و فقط از من بترسید اگر واقعاً
 مؤمن هستید »

س ۳۴ : دلیل اینکه توکل کردن نوعی عبادت می باشد ،
 چیست ؟

ج : دلیل این امر قول رب سبحانه و تعالی است که
 می فرماید :

﴿ وَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلُوا إِنْ كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴾

(سورة المائدة / ۲۳)

« و بر الله توکل کنید اگر واقعاً مؤمن هستید . »

(ممکن است ما بعضی از امور خود را به دیگران
واگذار کنیم ، و این هیچ اشکالی ندارد البته بایستی
دو چیز را مراعات کنیم :

۱- این امر فراتر از چهار چوب قدرت و توانایی
مخلوقات نباشد .

۲- این واگذاری با این اعتقاد همراه نباشد که فلانی
حتماً اینکار را انجام خواهد داد . حتی اگر اینکار
بسیار آسان و ساده باشد . بلکه بایستی معتقد باشیم
اگر الله تعالی بخواهد اینکار انجام خواهد یافت .

س ۳۵ : دلیل اینکه انابت و توبه کردن نوعی عبادت
می باشد ، چیست ؟

ج : دلیل این امر قول الله تعالی است که می فرماید :

﴿وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلُمُوا لَهُ﴾

(سورة الزمر / ۵۴)

« و بسوی ربّتان باز گردید و مطیع امر او شوید »

س ۳۶ : دلیل اینکه استعانت جستن نوعی عبادت
می باشد، چیست ؟

(بایستی دانست که مراد از استعانت جستن ،

کمک طلبیدن در اموری است که این امور را کسی جز الله تعالی نمی تواند انجام دهد . و یا ممکن است برآورده کردن شیء مطلوب در قدرت انسان باشد ، ولی انسانی که از او استعانت جسته می شود در نزد شخص نباشد . مانند کسیکه دستش را بلند کرده و از شخصی که کیلو مترها از او دور می باشد طلب برآورده کردن حاجتش را کند .

ج

: دلیل این امر آیه پنجم سوره الفاتحه می باشد :

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ (سورة الفاتحة / ۵)

«فقط تو را عبادت می کنیم و فقط از تو استعانت و کمک می جوئیم» و همچنین رسول الله - صلی الله علیه وسلم - می فرماید :

« وَإِذَا اسْتَعْنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ » .

(حسن صحیح . رواه الترمذی)

«و هنگامیکه خواستی طلب کمک کنی ، آنرا از الله تعالی طلب کن .»

س ۳۷ : دلیل اینکه پناه بردن نوعی عبادت می باشد ، چیست ؟

ج : دلیل این امر قول الله سبحانه وتعالى است که
می فرماید :

﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ مَلِكِ النَّاسِ ﴾

(سورة الناس / ۱، ۲)

«بگوپناه می برم به رب انسانها ، پادشاه و مالک
انسانها» .

س ۳۸ : دلیل اینکه استغاثه جستن نوعی عبادت می باشد
چیست ؟

ج : دلیل این امر قول الله عز وجل است که می فرماید:

﴿ إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي
مُمِدُّكُمْ بِالْفِ مِنْ الْمَلَائِكَةِ مُرْدَفِينَ ﴾

(سورة الأنفال / ۹)

« بیاد آورید هنگامی را که از ربّتان استغاثه جستید
(در غزوه بدر) و او نیز دعای شما را استجابت کرد
و فرمود : من شما را به هزار فرشته که گروه گروه
نازل می شوند ، یاری می دهم» (فرق استغاثه با
استعانة این است که در استغاثه انسان کمکی
فوری طلب می کند . مانند کسیکه در حال غرق

شدن باشد . اما دراستعانة كمك خواسته شده
ممکن است فوری نباشد) .

س ۳۹ : دلیل اینکه ذبح (قربانی) کردن نوعی عبادت
می باشد ، چیست ؟

ج : دلیل این امر قول رب تبارك وتعالى است که
می فرماید :

﴿ قُلْ إِنْ صَلَّاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا
أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴾ (سورة الأنعام / ۱۶۲، ۱۶۳)
« بگوئی شك نما زمن و قربانی ام وزند گیم و وفاتم
برای الله ، رب عالمان است . شریکی برای
اونیست . ومن مأمور شده ام عبادات خود را فقط
برای الله بجا آورم . ومن اولین مسلمان در اُتمم می
باشم . »

و همچنین رسول الله - صلی الله علیه وسلم -
می فرماید :

« لعن الله من ذبح لغير الله » (رواه مسلم)
« الله لعنت کرده است کسی را که برای غیر او

ذبح (قربانی) کند »

س ۴۰ : دلیل اینکه نذر و طواف کردن نوعی عبادت می باشد ، چیست ؟

ج : دلیل این امر قول رب العالمین سبحانه و تعالی است که می فرماید :

﴿ وَلْيُوفُوا نُذُورَهُمْ وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴾

(سورة الحج / ۲۹)

« و به نذرهای خود وفا ، و به دور خانه کعبه طواف کنند »

س ۴۱ : اگر کسی برای غیر الله نذر کرد و سپس دانست که این عمل نوعی شرك می باشد ، آیا بایستی به نذر خود وفا کند ؟

ج : خیر . نمی بایست به این نذر وفا کند . رسول الله - صلی الله علیه و سلم - می فرماید :

« من نذر أن يُطِيعَ اللهَ فَلْيُطِعهُ ، ومن نذر أن يعصيه فلا يعصه » (رواه البخاري)

« هر کس برای الله طاعتی نذر کرد ، باید به آن عمل کند و هر کس معصیتی نذر کرد نباید به آن عمل کند »

وهما منظور که می دانیم عظیم ترین گناه و معصیت
شرك می باشد .

س ۴۲ : حکم سحر چیست ؟

ج : سحر نوعی کفر می باشد . الله تعالى می فرماید :

﴿وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ﴾

(سورة البقرة / ۱۰۲)

« ولیکن شیاطین کفر ورزیدند و آنها هستند که به

مردم سحر و جادو یا دمی دهند »

و همچنین رسول الله - صلی الله علیه وسلم - می
فرماید :

« اجتنبوا السبع الموبقات : الشرك بالله ،

والسحر .... »

« از هفت امر هلاک کننده دوری جوید : شرك به

الله و سحر ... »

س ۴۳ : اسلام یعنی چه ؟

ج : اسلام یعنی تسلیم بودن در برابر اوامر الله سبحانه

و تعالى .

س ۴۴ : آیا مراتب دین اسلام رامی دانی ؟

ج : بله . مراتب دین اسلام عبارتند از : ۱ / اسلام ۲ / ایمان ۳ / احسان . و هر کدام از این مراتب و منزلتها برای خود ارکانی دارند.

س ۴۵ : ارکان اسلام چند تا است ؟

ج : ارکان اسلام پنج تا است . ۱ / شهادت « لا إله إلا الله و محمد رسول الله » ۲ / نماز ۳ / زکات ۴ / روزه رمضان ۵ / حج .

س ۴۶ : دلیل بر شهادت « لا إله إلا الله » چیست ؟

ج : دلیل این شهادت قول الله سبحانه و تعالی است که می فرماید :

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ أُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾
(سورة آل عمران / ۱۸)

« الله شهادت داد که هیچ معبود بر حقى جز او وجود ندارد و همچنین ملائک و علمابر این امر شهادت دادند . الله تمام امور را با عدل انجام مى دهد . معبود بر حقى جز او که عزیز و حکیم است وجود ندارد. »

س ۴۷ : معنی « لا إله إلا الله » چیست ؟

ج : « لا إله إلا الله » یعنی اینکه هیچ معبود بر حق جز الله وجود ندارد .

س ۴۸ : مقصود و مراد از « لا إله » چیست ؟

ج : مراد از « لا إله » نفی تمام معبوداتی است که به غیر الله تعالی عبادت می شوند .

س ۴۹ : مقصود و مراد از « إلا الله » چیست ؟

ج : مراد از « إلا الله » این است که فقط الله سبحانه و تعالی شایستگی و حق عبادت شدن را دارد .

س ۵۰ : کدام آیه مراد از شهادت « لا إله إلا الله » را روشن می سازد ؟

ج : قول رب سبحانه و تعالی که می فرماید :

﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ . إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ﴾ .

(سورة الزخرف/ ۲۶، ۲۷)

« ویا دآر ای رسول الله هنگامیکه ابراهیم به پدر و قوم خود گفت : من از این معبودات که شما آنها را عبادت می کنید ، بریء هستم . مگر معبودی که

مرا آفریده و اوست که مرا به دین حق و صراط
مستقیم هدایت خواهد کرد .»

و همچنین قول رب تبارک و تعالی که می فرماید :

﴿ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا
وَبَيْنَكُمْ أَنْ لَا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئاً وَلَا
يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضاً أَرْبَاباً مِنْ دُونِ اللَّهِ ﴾ .

(سورة آل عمران / ۶۴)

« بگوای اهل کتاب بیاید بسوی کلمه حق
و عادلانه ای که بین ما و شما یکسان است . و آن
این است که جز الله را عبادت نکنیم و با او چیزی
شریک قرار ندهیم و گروهی از ما گروهی دیگر را
برای خود رب قرار ندهند .»

س ۵۱ : دلیل بر شهادت « محمد رسول الله » چیست ؟

ج : دلیل این شهادت قول الله عز وجل است که
می فرماید :

﴿ لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا
عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ ﴾
(سورة التوبة / ۱۲۸)

«بسوی شما پیامبری آمده است از خودتان ، که
 دشواری و سختیهای شما براو بسیار سخت
 ورنج آوراست و او بر هدایت شما بسیار حریص
 بوده و همچنین بر مؤمنین رؤوف و رحیم می باشد.»
 و همچنین الله سبحانه و تعالی می فرماید :

﴿ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى
 الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ ﴾ (سورة الفتح / ۲۹)
 « محمد رسول برحق الله تعالى است و کسانی که با
 او هستند - صحابه کرام رضی الله عنهم اجمعین -
 در مقابل کفار شدید و استوار بوده و با یکدیگر
 رحیم و مهر بانند .

س ۵۲ : مراد از شهادت « محمد رسول الله » چیست ؟

ج : مراد از این شهادت اطاعت کردن از او امر رسول
 الله - صلی الله علیه وسلم - و تصدیق سخنان او
 و دوری جستن از اموری است که ما را از آنها نهی
 کرده است . و همچنین می بایست الله تعالی را به
 صورتیکه او - صلی الله علیه وسلم - به ما یا داده
 است عبادت کرد .

س ۵۳ : دلیل واجب بودن نماز و زکات چیست ؟

ج : آیات و احادیث بسیاری فرض و واجب بودن نماز و زکات را ثابت می کنند . مثل قول رب تبارک و تعالی که می فرماید :

﴿ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا
لَأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ ﴾

(سورة البقرة / ۱۱۰)

« و نماز بپا دارید و زکات دهید و بدانید آنچه را که
برای خود از اعمال صالحه پس انداز می کنید اجر
و ثواب آنرا در نزد الله تعالی خواهید یافت »

س ۵۴ : دلیل واجب بودن روزه چیست ؟

ج : از دلیلهای که فرض بودن روزه را ثابت
می کنند، قول رب سبحانه و تعالی است که
می فرماید :

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا
كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴾

(سورة البقرة / ۸۳)

« ای کسانی که ایمان آورده اید بر شما روزه فرض

شده است ، هما نگونه که بر کسانیکه پیش از شما
 بوده اند فرض شده بود . تا اینکه تقوی پیشه
 گیرید. »

س ۵۵ : دلیل واجب بودن حج چیست ؟

ج : دلیل واجب بودن حج قول الله تعالی است که
 می فرماید :

﴿ وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ
 سَبِيْلًا وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِيْنَ ﴾

(سورة آل عمران / ۹۷)

« وحق الله تعالی بر اشخاص مکلف و قادر است
 که به حج خانه او روند . و هر آنکه از این کار
 سرباززند، باید بداند که الله از تمام جهانیان
 و عباداتشان بی نیاز است . »

س ۵۶ : درجه و مرتبه دوم دین اسلام چیست ؟

ج : درجه و مرتبه دوم دین اسلام ایمان است .

س ۵۷ : درجات و مراتب ایمان چند تا است ؟

ج ۵۷ : درجات و مراتب ایمان ما بین هفتاد و سه تا هفتاد
 و نه درجه است .

عظیم ترین این درجات قول لا إله إلا الله
و پایین ترین آنها برداشتن خار و خاشاک و یا هر چیزی
که باعث ناراحتی مردم می شود ، از محل رفت
و آمد آنهاست . و همچنین حیاء درجه ای
از درجات ایمان است .

س ۵۸ : ارکان ایمان چندتا است ؟

ج : ارکان ایمان شش تا است . و این ارکان عبارتند از :

۱ - ایمان به الله جل جلاله .

۲ - ایمان به ملائک (فرشتگان) او

۳ - ایمان به کتابهای آسمانی که او بر پیامبران نازل
کرده است .

۴ - ایمان به پیامبران او .

۵ - ایمان به آخرت .

۶ - ایمان به قدر . چه خیر باشد و چه شر . (ایمان

به قدر یعنی مؤمن بودن به اینکه تمام امور به

اراده و تقدیر الله سبحانه و تعالی صورت

می پذیرد . خواه این امور خیر باشد مانند سالم

و تندرست شدن و خواه این امور در نظر ما شر

باشد ما نند مریض و بیمار شدن)

س ۵۹ : دلیل ارکان ایمان چیست ؟

ج : دلیل ارکان ایمان قول رب سبحانه و تعالی است که می فرماید :

﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ
وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ﴾ (سورة البقرة/۱۷۷)

« عمل خیر و صالح فقط این نیست که انسان در هنگام نماز رو بسوی مشرق و مغرب کند ، بلکه صاحب خیر و صلاح حقیقی کسی است که به الله و آخرت و ملائک (فرشتگان) و کتب سماوی و پیامبران ایمان آورده باشد . »

و همچنین ارکان ایمان در حدیث جبریل که آنرا در جواب به سؤال شماره ۶۴ ذکر می کنیم نیز وارد شده است .

س ۶۰ : دلیل ایمان داشتن به قدر چیست ؟

ج : الله تعالی می فرماید :

﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ (سورة القمر/۴۹)

« ما هر چیزی را باقضا و قدری که برای آن مقدر کرده ایم آفریده ایم »

س ۶۱ : درجه و مرتبه سوم دین اسلام چیست ؟

ج : درجه و مرتبه سوم دین اسلام إحسان است .
و إحسان دارای يك ركن می باشد .

س ۶۲ : مغنی إحسان چیست ؟

ج ۶۲ : احسان یعنی اینکه الله تعالی را به گونه ای عبادت کنی مانند اینکه او را در برابر خود می بینی و اگر تو او را نمی بینی او تو را می بیند .

س ۶۳ : آیا دلیلی داین امر وجود دارد ؟

ج : بله . دلیل آن حدیث جبریل است که آنرا در جواب به سؤال شماره ۶۴ ذکر می کنیم .

س ۶۴ : آیا حدیثی وجود دارد که ثابت کند درجات و مراتب دین سه تاست ؟

ج : بله ، و این حدیث به حدیث جبریل مشهور است .
حدیث جبریل را عمر بن الخطاب رضی الله عنه روایت کرده است . او می گوید :

روزی مادر نزد رسول الله - صلی الله علیه وسلم -

نشسته بودیم که ناگهان مردی بالباس بسیار سفید و پاکیزه وارد مجلس شد . موی سر این مرد نیز بسیار سیاه و تمیز بود . ویرا و هیچ اثری از سفر دیده نمی شد و هیچکدام از ما او را نمی شناخت .

این مرد در نزد رسول الله - صلی الله علیه وسلم - نشست و دو زانوی خود را به دوزانوی پیامبر - صلی الله علیه وسلم - چسباند و دست خود را بر دوران خود گذاشت (در لفظ حدیث این احتمال وجود دارد که مرد دوست خود را بر دوران رسول الله - صلی الله علیه وسلم - قرار داده باشد) سپس گفت : ای محمد ، اسلام یعنی چه ؟ رسول الله - صلی الله علیه وسلم - فرمود : اسلام یعنی اینکه شهادت بدهی به لا اله الا الله و محمد رسول الله و نماز پیا داری و زکات بدهی و ماه رمضان را روزه بگیری و اگر توانستی به حج روی .

مرد گفت : درست گفتی :

ما از سخن این مرد بسیار تعجب کردیم . چون او نخست از رسول الله - صلی الله علیه وسلم -

سؤال کردو بعداز شنیدن جواب آنرا تأیید

کرد. سپس مرد گفت : ایمان چیست ؟

رسول الله - صلى الله عليه وسلم - فرمود : ایمان یعنی یقین داشتن به الله تعالى وفرشتگان اوو به کتابهای آسمانی که او بر پیامبران نازل کرده است وبه پیامبران او وبه آخرت وبه قدر چه خیر باشد وجه شر.

مرد گفت : إحسان یعنی چه ؟

رسول الله - صلى الله عليه وسلم - فرمود : إحسان یعنی اینکه الله تعالى رابه گونه ای عبادت کنی مانند اینکه او را در برابر خود می بینی واگرتو او را نمی بینی اوتورا می بیند. مرد گفت : قیامت کی برپا می شود ؟

رسول الله - صلى الله عليه وسلم - فرمود : من دراین مورد چیزی بیشتر از تونمی دانم (یعنی هما نظوركه تواز وقت برپا شدن قیامت اطلاعی نداری، من نیز از آن بی اطلاع هستم . واین امر را کسی جز الله جل جلاله نمی داند) .

مرد گفت : نشانه ها وعلامات نزدیک بودن قیامت چیست ؟

رسول الله - صلى الله عليه وسلم - فرمود : یکی از علامات آن این است که کنیز ، آقاوسید خود را بدنیا آورد (۱) . و همچنین پابرهنگان بی جامه که فقیر و چوپان بودند در ساختن

ساختمانهای بزرگ بایکدیگر رقابت خواهند کرد و به یکدیگر فخر می فروشند (۲) . سپس مرد برخاست و از مجلس خارج شد ، و مامدتی در همین حال باقی ماندیم تا اینکه بالاخره رسول الله - صلى الله عليه وسلم - فرمود : ای عمر می دانی مرد سؤال کننده که بود ؟

گفتم : الله و رسول او داناتر هستند .

رسول الله - صلى الله عليه وسلم - فرمود : او جبریل بود . به اینجا آمد تا که دینتان را به شما بیاموزد»
(رواه مسلم ۱/۱۳۳)

---

(۱) معنی این عبارت این است که رفتار و برخورد فرزندان با مادران خود همانند رفتار سید یا کنیز خود خواهد شد . و آنها هیچگونه احترامی به مادران خود نخواهند گذاشت . البته برخی از علما این عبارت را به صورت های دیگری تفسیر کرده اند .

(۲) این علامت را امروزه مخصوصاً در کشورهای جزیره العرب به وضوح مشاهده می کنیم .

س ۶۵ : اصل سوم چیست ؟

ج : اصل سوم شناختن رسول الله - صلى الله عليه وسلم - می باشد .

نام او محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشم است . و هاشم از قریش و قریش از عرب و عرب از فرزندان اسماعیل بن ابراهیم علیهما السلام هستند .

س ۶۶ : رسول الله - صلى الله عليه وسلم - در کجا بدنیا آمدند و چند سال زندگی کردند ؟

ج : رسول الله - صلى الله عليه وسلم - در مکه متولد شدند و شصت و سه سال زندگی کردند که چهل سال آنرا قبل از بعثت و بیست و سه سال دیگر را بعد از بعثت بسر برده اند .

س ۶۷ : چرا الله تعالی رسول الله - صلى الله عليه وسلم - را به پیامبری مبعوث داشت ؟

ج : برای اینکه مردم را از شرک بر حذر دارد و آنها را بسوی توحید دعوت کند .

س ۶۸ : دلیل این سخن چیست ؟

ج : دلیل این سخن قول الله تعالى که می فرماید :

﴿ يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ . قُمْ فَأَنْذِرْ . وَرَبِّكَ فَكْبِّرْ . وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ . وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ . وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرْ . وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ﴾

(سورة المدثر / ۱-۷)

س ۶۹ : معنی ﴿ قُمْ فَأَنْذِرْ ﴾ چیست ؟

ج : یعنی اینکه : ای رسول الله برخیز و مردم را از شرک بر حذر دار و آنها را بسوی توحید فرا خوان.

س ۷۰ : معنی ﴿ وَرَبِّكَ فَكْبِّرْ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ ﴾ چیست ؟

ج : یعنی اینکه : رب خود را از طریق توحید بزرگ و با عظمت بدار . و اعمال خود را از شرک و معاصی دورنگه دار .

س ۷۱ : معنی ﴿ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ﴾ چیست ؟

ج : یعنی بت ها و بت پرستان را ترك كن و از آنها دوری و برائت بجو .

س ۷۲ : چند سال رسول الله - صلى الله عليه وسلم - مردم را فقط بسوی توحید دعوت می کردند ؟

ج : سیز سال . سپس از مکه به مدینه هجرت کردند .

س ۷۳ : هجرت یعنی چه ؟

ج : هجرت یعنی ترك كردن بلاد شرك و كفر و رفتن به بلاد اسلام و ايمان .

س ۷۴ : حكم هجرت چيست ؟

ج : برامت اسلامي واجب است كه از بلاد شرك و كفر بسوي بلاد اسلام و ايمان هجرت كنند . و حكم هجرت تا قيامت باقي است .

س ۷۵ : دليل اين امر چيست ؟

ج : الله سبحانه و تعالى مي فرمايد :

﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُجْرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا . إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا . فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا غَفُورًا ﴾ (سورة النساء / ۹۷ - ۹۹)

« ملائكه به كسانيكه در حال ظلم به خودشان (مراد عدم هجرت به مدينه است . چون آنها با اينكار خود را از آزادي عمل كردن به اسلام محروم

ساخته بودند) جان آنها را گرفتند گفتند : به چه امری از امور دینتان مشغول بودید ؟ آنها جواب دادند : ما در مکه ضعیف و ناتوان بودیم . ملائک از آنها پرسیدند : آیا سرزمین الله تعالی وسیع و پهناور نبود تا که شما بتوانید در آن مهاجرت کنید ؟

مأوی و جایگاه آنها آتش جهنم است . وجهه بد جایگاه هی است آتش جهنم . اما مردان و زنان و کودکان ناتوان که معذور بودند و راه مدینه رانمی دانستند ، الله تعالی آنها را می آمرزد و براستی که الله بسیار بخشاینده و آمرزنده است .»

و همچنین الله سبحانه و تعالی می فرماید :

﴿ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةً فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ ﴾
(سورة العنكبوت / ٥٦)

« ای بندگان مؤمن من ، سرزمین من بسیار وسیع و پهناور است ، پس فقط مرا عبادت کنید »

س ۷۶ : سبب نازل شدن این دو آیه چیست ؟

ج : سبب نزول آیه اول این است که گروهی از اهل مکه مسلمان شدند ولی به مدینه هجرت نکردند

و در مکه که تحت سیطره مشرکین و کفار بود باقی ماندند .

و این امر سبب شد که در دام فریب های مشرکین بیفتند و با آنها در جنگ بدر بر علیه مسلمانان شرکت کنند . و بسیاری از آنها در این جنگ کشته شدند .

اللّٰه تعالی نیز آنها را بخاطر اینکه امر او و رسول او را در هجرت کردن به مدینه اطاعت نکرده بودند ، از اهل جهنم قرار داد .

و سبب نزول آیه دوم این است که گروهی از مسلمان در مکه باقی ماندند و به مدینه هجرت نکردند . اللّٰه تعالی نیز این آیه را نازل کرده و آنها را تشویق به هجرت نمود .

س ۷۷ : دلیل همیشگی بودن هجرت چیست ؟

ج : دلیل همیشگی بودن هجرت قول رسول اللّٰه -

صلی اللّٰه علیه وسلم - است که می فرماید :

« لَا تَنْقَطِعُ الْهَجْرَةُ حَتَّى تَنْقَطِعَ التَّوْبَةُ وَلَا تَنْقَطِعَ التَّوْبَةُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا » (صحیح .

رواه أحمد وأبو داود)

«وَجُوبُ هِجْرَتِ تَاكِهِ دِرْهَای تَوْبِهِ بَسْتِه نَشْدِه
اِسْتِ، اَزْبِیْن نَمِی رُوْد . وِدرْهَای تَوْبِهِ تَاكِه
خُورْشِیْدَاز مَغْرِب طَلُوع نَكْرَدِه اِسْتِ ، بَسْتِه
نَمِی شُود .»

س ۷۸ : رَسولُ اللهِ - صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ - بَعْدَاز اِیْنَكِه
دِرْمَدِیْنِه مَسْتَقَرُّشُد ، مَسْلَمَانَان رَا بِه چِه چِیْزِ اَمْر
كَرْد ؟

ج : اَنِّها رَا بِه بَقِیْهِ تَعَالِیْمِ اِسْلَام اَز قَبِیلِ نَمَاز ، زَكَات ،
رُوزَه ، حِجْ ، جِهَاد ، .... اَمْر كَرْد .

س ۷۹ : اَیَا قَوْلُ وَاَمْرُ كَسِی رَا بِرِ قَوْلِ اللهِ تَعَالٰی وَرَسولُ اَوْ
- صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ - اَرْجَحِیْتُ وَبِرْتَرِی
مِی دِهِیْم ؟

ج : خَیْر . هَرْكَز چَنِیْن كَارِی نَمِی كَنِیْم . اللهُ تَعَالٰی
مِی فَرْمَايْد :

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدُمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ
وَرَسُولِهِ﴾ (سورة الحجرات / ۱)

« اَیْ مُؤْمِنِیْن هِیْج اَمْر وَقَوْلِی رَا مَقْدَم بَرَا مَر وَقَوْلِ

اللہ ورسول او قرار نہ دھید »

س ۸۰ : رسول اللہ - صلی اللہ علیہ وسلم - چند سال در
مدینہ زندگی کرد ؟

ج : رسول اللہ - صلی اللہ علیہ وسلم - دہ سال
در مدینہ زندگی کرد ، و در این مدت تمام انواع
خیرو شر را بہ مسلمان شنا ساند .

س ۸۱ : خیر و شری کہ رسول اللہ - صلی اللہ علیہ وسلم -
مسلمانان را از آنها باخبر ساخت ، چیست ؟

ج : این خیر ، توحید و تمام اموری است کہ باعث
خشنودی و رضایت اللہ سبحانہ و تعالی می شود .
و شر ، شرک و تمام اموری است کہ باعث
ناخشنودی اللہ جل جلالہ شدہ و غضب اوراہہ
ہمراہ دارد .

س ۸۲ : آیا اللہ تعالی اوراہہ سوی قبیلہ مخصوصی فرستاد
و یابسوی تمام جہانیاں ؟

ج : اللہ سبحانہ و تعالی رسول اللہ - صلی اللہ علیہ
وسلم - را بسوی جن وانس فرستادہ و اطاعت کردن
از اورا بر تمام جہانیاں فرض گردانیدہ است .

س ۸۳ : دلیل این سخن چیست ؟

ج : الله تعالى می فرماید :

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعاً﴾

(سورة الأعراف / ۱۵۸)

«بگوای مردم من رسول و فرستاده الله بسوی همه شما هستم.»

و همچنین الله سبحانه و تعالی می فرماید :

﴿وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِنَ الْجِنِّ يَسْتَمْعُونَ الْقُرْآنَ﴾

(سورة الاحقاف / ۲۹)

« و بیاد آر ای رسول الله ، هنگامی که گروهی از جن را بسوی تو فرستادیم که به قرآن گوش فرا عی دهند.»

س ۸۴ : اولین کسیکه به او ایمان آورد که بود ؟

ج ۸۴ : اولین کسانی که به او ایمان آوردند از مردان ابو بکر

الصدیق و از کودکان علی بن ابی طالب و از زنان

خدیجة بنت خویلد رضی الله عنهم أجمعین بودند .

س ۸۵ : آیا دین در زمان رسول الله - صلی الله علیه و سلم -

تکمیل گشت و یا اینکه بعد از وفات او ؟

ج : الله تعالى دین را در حیات ایشان تکمیل گردانید
و هیچ نقص و کمبودی در آن باقی نگذاشت.

س ۸۶ : دلیل این سخن چیست ؟

ج : الله تعالى می فرماید :

﴿الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي
وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ (سورة المائدة/۳)
« امروز دینتان را برایتان تکمیل کردم ، و نعمت
خود را بر شما از طریق هدایتان به صراط مستقیم به
حد تمام و کمال رساندم ، و برای شما از بین ادیان ،
دین اسلام را انتخاب کردم . »

س ۸۷ : اگر ما در مسئله ای از مسائل دین بایکدیگر
اختلاف پیدا کردیم ، راه حل صحیح بر طرف
کردن این اختلاف چیست ؟

ج : راه حل صحیح بر طرف کردن این اختلاف این
است که به قرآن و سنت رسول الله - صلی الله علیه
وسلم - رجوع کنیم . الله جل و علا می فرماید :
﴿فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ
إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ

وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿ (سورة النساء / ۵۹)

« اگر در امری بایکدیگر اختلاف پیدا کردید آنرا از طریق رجوع به کتاب الله و سنت رسول الله - صلی الله علیه وسلم - حل کنید اگر که واقعاً به الله و آخرت ایمان دارید . این رجوع برای شما بهترو خوش عاقبتراست . »

س ۸۸ : حکم عمل کردن به حدیث صحیح چیست ؟

ج : عمل کردن به حدیث صحیح واجب می باشد .
الله تعالی می فرماید :

﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾
(سورة الحشر / ۷)

« و آنچه که پیامبر شما را به آن امر کند ، آنرا انجام دهید ، و از آنچه که شما را نهی کند ، دوری جوئید . »

س ۸۹ : دلیل اینکه رسول الله - صلی الله علیه وسلم - فوت کرده است ، چیست ؟

ج : الله جل جلاله می فرماید :
﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ﴾ (سورة الزمر / ۳۰)

« توای رسول الله خواهی مرد و آنها نیز
خواهند مرد. »

س ۹۰ : آیا انسان پس از مرگ دوباره زنده می شود ؟
ج : بله . انسان پس از مرگ دوباره زنده می شود .
الله تعالی می فرماید :

﴿ مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ﴾
(سورة طه / ۵۵)

« ما شما را از خاک آفریدیم و دوباره شما را به آن
باز خواهیم گرداند و سپس بار دیگر شما را از آن
بیرون خواهیم آورد . »

س ۹۱ : آیا انسان پس از مرگ محاسبه خواهد شد و جزای
اعمال خود را خواهد دید ؟

ج : بله . انسان پس از مرگ جزای اعمال خود را
خواهد دید . الله تعالی می فرماید :

﴿ لَيَجْزِي الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِي الَّذِينَ
أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى ﴾ (سورة النجم / ۳۱)

« تا گنهکاران را به جزای اعمال خود برساند و به
محسنین بهشت را پاداش دهد . »

س ۹۲ : حکم کسی که بعث وزندگی پس از مرگ را انکار کند چیست ؟

ج : کسیکه بعث وزندگی پس از مرگ را انکار کند کافر می باشد . زیرا الله سبحانه و تعالی می فرماید :

﴿ زَعِمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُعْثِرَ قُلُوبَهُمْ رَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴾
(سورة التغابن / ۷)

« کفار می پندارند که دوباره زنده نخواهند گشت . بگو : به رَبِّمَّ سوگند که دوباره زنده خواهید شد و سپس از تمام اعمالتان باخبر می شوید . و این امر برای الله بسیار سهل و آسان است . »

س ۹۳ : وظیفه رسل و انبیاء - علی نبینا وعلیهم افضل الصلاة والسلام - چه بوده است ؟

ج : وظیفه رسل و انبیاء این بوده است که موحدین را به بهشت بشارت دهند و مشرکین و کفار را از عذاب جهنم بر حذر دارند .

س ۹۴ : دلیل این امر چیست ؟

ج

: الله تعالى می فرماید :

﴿رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِّئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ﴾
(سورة النساء / ۱۶۵)

«پیامبرانی که وظیفه آنها بشارت دادن به بهشت و بر حذر داشتن از جهنم می باشد . تاهیه حجت و بهانه ای برای مردم بعد از ارسال پیامبران باقی نماند.»

س ۹۵ : نام اولین رسول که الله تعالى او را مبعوث داشت ، چیست ؟

ج : اولین رسول نوح علیه السلام بوده است .

س ۹۶ : دلیل این امر چیست ؟

ج : الله تعالى می فرماید :

﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ﴾
(سورة النساء / ۱۶۳)

« ما به توهمانند نوح و پیامبران بعد از او وحی

فرستادیم»

س ۹۷ : آیا الله تعالى در هر امتی رسولی مبعوث داشته تا که آنها را به سوی توحید دعوت کند و از طاغوت

بر حذر دارد ؟

ج : بله . هیچ امتی وجود ندارد که بدون پیامبر بوده باشد . الله تعالی می فرماید :

﴿ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَبُوا الطَّاعُونَ ﴾ (سورة النحل / ۳۶)

« وبی شک در هر امتی رسولی مبعوث داشتیم و دعوت آنها این بود که الله را عبادت کنید و از طاغوت دوری جوئید . »

س ۹۸ : طاغوت یعنی چه ؟

ج : طاغوت هر مخلوقی است که از حد خود تجاوز کند .

س ۹۹ : چند نوع طاغوت وجود دارد ؟

ج : طواغیت بسیارند . اما مهمترین و بزرگترین آنها پنج نوع هستند .

۱ / إبلیس لعنه الله .

۲ / مخلوقی که عبادت شود و او به این امر راضی باشد .

۳ / کسیکه از مردم بخواهد او را عبادت کنند .

۴ / کسیکه ادعای علم غیب کند .

۵ / کسیکه بخلاف شریعت الله تعالی ، قانون وضع کند .

الله تعالی ما را امر کرده است که به تمام طواغیت کفر بورزیم و از آنها دوری بجوئیم .

س ۱۰۰ : دلیل این امر چیست ؟

ج : الله تعالی می فرماید :

﴿ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ﴾ (سورة النحل / ۳۶)

«وبی شک در هر امتی رسولی مبعوث داشتیم و دعوت آنها این بود که الله را عبادت کنید و از طاغوت دوری جوئید .»

و همچنین می فرماید :

﴿ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ ﴾

(سورة آل عمران / ۶۴)

«بگوای اهل کتاب بیاید بسوی کلمه حق

و عادلانه ای که بین ما و شمایکسان باشد . و آن این
است که جز الله را عبادت نکنیم و با او چیزی شریک
قرار ندهیم و گروهی از ما گروهی دیگر را برای خود
رب قرار ندهند .»

قواعد چهار گانه

الحمد لله رب العالمين . والصلاة والسلام على المبعوث
رحمة للعالمين .

أما بعد :

يك فرد مسلمان بايستی بداند كه سبب خلق شدن او اين
است كه فقط الله تعالى را عبادت كند . هما نگونه كه رب
جل في علا مي فرمايد :

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ (سورة الذاريات / ٥٦)

« جن و انس را خلق نكردم ، مگر براي اينكه فقط
مرا عبادت كنند . »

پس نتيجه مي گيريم كه عبادت بايد با توحيد همراه
باشد . و عبادت بدون توحيد هرگز مورد قبول الله تعالى واقع
نخواهد شد هما نطور كه نماز بدون وضوء در نزد الله تعالى
باطل و نادرست است .

در مقابل توحيد شرك قرار دارد .

شرك تمام اعمال انسان را بر باد می دهد و او را از اهل جهنم می سازد، پس مسلمان عاقل بایستی از آن کاملاً بر حذر باشد که مبدا در دام معصیتی بیفتد که الله تعالی در مورد آن فرموده است :

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ

(سورة النساء / ۱۱۶)

یشاء﴾

« براستی الله تعالی شرك ورزیدن به او را نخواهد بخشید و هر گناهی کمتر از شرك را برای هر کس که بخواهد (یعنی الله تعالی) می بخشد . »

به همین سبب نیز يك فرد مسلمان بایستی چهار قاعده اساسی را به خوبی یاد بگیرد و به مقتضای آن در زندگی خود عمل کند . و این قواعد چهار گانه عبارتند از :

۱. قاعده اول:

مشرکین و کفاری که رسول الله - صلی الله علیه وسلم - به جنگ و قتال آنها پرداخت معترف و مؤمن به وجود الله تعالی بودند . و همچنین قبول داشتند که الله تعالی آنها و تمام هستی را خلق کرده است و اوست که رازق و مدبر امور آنهاست . ولی این امر به تنهایی آنها را مسلمان نساخت و مانع

از جنگ و قتال با آنها نگشت . و علت این امر این بود که آنها در عبادات خود با الله تعالی شریک قرار می دادند و عباداتشان را خالصانه برای رب جل جلاله انجام نمی دادند. الله تعالی می فرماید :

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ . قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾
(سورة یونس / ۳۱)

« ای رسول الله به این مشرکین بگو ، کیست که از آسمان و زمین به شما روزی می رساند ؟ و یا اینکه چه کسی مالک و آفریننده گوشها و چشمهای شماست ؟ و چه کسی جاندار را از بی جان (مانند بوجود آمدن انسان از نطفه و پرنده از تخم)

و بی جان را از جاندار (مانند بوجود آمدن نطفه از انسان و تخم از پرنده) خلق می کند ؟ و چه کسی امور هستی را اداره می کند ؟

خواهند گفت : الله .

پس به آنها بگو : آیا از عقاب اونمی ترسید که اینگونه در عباد اتان با او شریک قرار می دهید ؟»

۲. قاعده دوم:

اگر از مشرکین پرسیده شود چرا با الله تعالی در عباداتتان شریک قرار می دهید خواهند گفت: ما اینکار را به این سبب انجام می دهیم تا که آنها (معبوداتی که آنها را می پرستند) ما را به الله تعالی نزدیک کنند. و همچنین آنها شفاعت کننده ما در نزد الله باشند.

بایستی گفت این سخن هیچگونه تفاوتی با سخن مشرکین که الله تعالی انبیاء و رسل را بسوی آنها فرستاد، ندارد. الله تعالی در قرآن مجید می فرماید:

﴿وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى﴾
(سورة الزمر / ۳)

«و کسانی که برای خود بجز الله ولی و نصیر قرار دادند می گویند ما اینها را عبادت نمی کنیم مگر برای اینکه ما را مقداری به الله تعالی نزدیک کنند.»

از این آیه نتیجه می گیریم که قرار دادن ولی و واسطه به قصد تقرب جستن به الله تعالی از عظیم ترین انواع شرک می باشد. والله تعالی اینگونه اعمال را هرگز نخواهد بخشید. و به همین صورت قرار دادن شفیع در نزد الله تعالی نوعی

﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ فُلْ أَتَّبِعُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

«و عبادت می کنند بجز الله را، آنچه که در حقیقت نه به آنها نفعی می رساند و نه ضرری.

شفاعت باطل شفاعتی است که از غیر الله تعالی در امری که غیر او توانایی انجام آنرا ندارد طلبیده شود .
دلیل باطل بودن اینگونه شفاعتها قول الله سبحانه و تعالی است که می فرماید :

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ
يَوْمٌ لَا يَنْفَعُ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴾
(سورة البقرة / ۲۵۴)

« ای مؤمنین ، در راه الله از آنچه که به شما عطا کرده ایم
انفاق کنید ، قبل از اینکه روزی فرارسد که در آن نه خرید
وفروشی وجود دارد تا انسان بوسیله مال خود را نجات دهد
و نه دوستی و صداقت چاره ساز خواهد بود . و نه کسی
می تواند شفاعت دیگری را کند . و همانا که کافران ظالمان
حقیقی هستند . »

بنابراین صحیح نیست که انسان دست به دعا بلند کند
و بگوید : « یا محمد اشفع لی » « ای محمد مرا شفاعت کن »
و یا اینکه بگوید : « یا محمد اغفر لی ذنبی » « ای محمد گناه
مرا بپارز » و ....

و اما شفاعت صحیح شفاعتی است که از الله سبحانه
و تعالی طلب شود . مانند اینکه شخصی بگوید : « اللهم
ارزقنی شفاعة محمد - صلی الله علیه وسلم - » « الهی مرا از
شفاعت محمد - صلی الله علیه وسلم - برخوردار کن » و یا
اینکه بگوید : « اللهم لا تحرمنی من شفاعة محمد - صلی الله

علیه وسلم - « الهی مرا از شفاعت محمد - صلی الله علیه وسلم - محروم مگردان ».

ما باید بدانیم شفاعت هرگز صورت نمی گیرد مگر پس از اکتمال دوش شرط . و این دوش شرط عبا رتنداز :

۱- اجازه الله سبحانه وتعالی . رب جل فی علا می فرماید :
﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾ (سورة البقرة / ۲۵۵)
« کیست که در نزد او شفاعت کند مگر به اجازه او »

پس هیچکس در آخرت حق شفاعت کردن ندارد مگر بعد از اجازه الله سبحانه وتعالی .

۲- رضایت و خشنودی الله تعالی از کسیکه قرار است از او شفاعت شود .

الله جل جلاله می فرماید :

﴿وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَى﴾ (سورة الأنبياء / ۲۸)

« و (کسانیکه الله تعالی به آنها اجازه شفاعت کردن می دهد) شفاعت نخواهند کرد مگر برای کسانیکه الله تعالی از آنها راضی باشد . »

با دانستن این دوش شرط می توانیم نتیجه بگیریم کسیکه از غیر الله تعالی طلب شفاعت کند در حقیقت خود را

از هر گونه شفاعتی محروم گردانیده است . چونکه مالک
أصلی شفاعت الله سبحانه و تعالی است .

﴿ قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا ﴾ (سورة الزمر / ۴۴)

« بگو مالک تمام شفاعتها الله است . »

و کسیکه از غیر الله تعالی طلب شفاعت کند مرتکب
نوعی شرک شده است و اگر قبل از توبه کردن از این عمل
بمیرد ، در روز قیات نه تنها از رضایت و خشنودی الله تعالی
بدور می ماند بلکه شایسته لعنت و غضب او خواهد بود .

﴿ إِنْ إِلَهُ الْإِنْسَانِ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونُ ذَلِكَ لِمَنْ
يَشَاءُ ﴾ (سورة النساء / ۱۱۶)

« براستی الله تعالی شرک ورزیدن به او را نخواهد بخشید
و هر گناهی کمتر از شرک را برای هر کس که بخواهد (یعنی
الله تعالی) می بخشد . »

۳. قاعده سوم:

رسول الله - صلی الله علیه و سلم - در میان مردمی به
پیامبری برگزیده شد که هر کدام آنها برای خود معبودات
متعددی در کنار الله تعالی داشتند . و می گفتند اینها شفعاء
و واسطه های ما در نزد الله هستند .

بعضی از آنها ملائک و انبیاء را واسطه قرار می دادند . الله تعالی می فرماید :

﴿وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَاباً﴾

(سورة آل عمران / ۸۰)

﴿واو (رسول الله - صلى الله عليه وسلم -) هرگز شمارا امر

نمی کند که ملائک و پیامبران را معبودات خود قرار دهید.﴾

و برخی دیگر اولیاء و صالحین را شفعاء خود می پنداشتند.

الله جل فی علا می فرماید :

﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ

أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ﴾ (سورة الإسراء/ ۵۷)

« آن معبودات باطلی که مشرکین آنها را عبادت

می کنند، در پی آن هستند که بوسیله فعل طاعات و عبادات ،

خود را به الله نزدیکتر کنند و آنها به رحمت او امیدوار و از

عذاب او در هراس و وحشت هستند .»

و گروهی نیز به سنگها و درختان و همچنین قبرها تبرک

می جستند . الله تعالی می فرماید :

﴿أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّى . وَمَنَاةَ الثَّالِثَةَ الْأُخْرَى﴾

(سورة النجم / ۱۹)

« ای مشرکین آیا اللات والعزی ومناة قدرت وعظمتی همچون قدرت وعظمت الله تعالى دارند تا شما گمان برید آنها مستحق عبادت شدن هستند؟! »

همچنین ابو واقد الليثی رضی الله عنه می گوید : از مسلمان شدن ما مدت زیادی نمی گذشت که همراه با رسول الله - صلی الله علیه وسلم - به غزوه حنین رفتیم . در راه خود به درخت کناری برخورد کردیم که مشرکین در کنا رآن برای تبرک به اعتکاف می نشستند و اسلحه های خود را به آن آویزان می کردند . آنها این درخت را ذات انواط می نامیدند . ما به رسول الله - صلی الله علیه وسلم - گفتیم : برای ما نیز مثل آنها ذات انواطی قرار بده .

رسول الله - صلی الله علیه وسلم - گفت : الله اکبر . قسم به کسی که جان من در دست اوست گفته شما ما نند قول بنی اسرائیل است که به موسی گفتند :

﴿ اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴾

(سورة الأعراف / ۱۳۸)

« برای ما معبودی قرار ده که بوسیله آن به الله تقرب بجوئیم هما نگونه که آنها معبودات متعددی دارند . موسی

گفت : شما قومی هستید که از عظمت و یگانگی الله چیزی نمی دانید .»

سپس رسول الله - صلی الله علیه وسلم - گفت : در میان شما نیز کسانی خواهند آمد که مانند راه و روش یهود و نصاری عمل خواهند کرد . (صحیح . رواه الترمذی)
و بعضی از آنها نیز سر سجده در مقابل خورشید و ماه فرود می آوردند . الله تعالی می فرماید :

﴿ وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴾
(سورة فصلت / ۳۷)

« واز نشانه های دال بر وحدانیت و عظمت او (الله تعالی) تعاقب شب و روز و تحت فرمان بودن خورشید و ماه می باشد اگر شما واقعاً فقط او را عبادت می کنید ، پس هرگز برای خورشید و ماه سجده نکنید ، بلکه فقط برای الله که آنها را خلق کرده است سجده کنید .»

رسول الله - صلی الله علیه وسلم - پس از اینکه مدت زیادی بابرهان و دلیل باطل بودن اینگونه واسطه ها را به آنها ثابت کرد ، سرانجام به جنگ آنهائیکه نمی خواستند

معبودات باطل خود را ترك كنند پرداخت . الله تعالى
می فرماید:

﴿ وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ ﴾

(سورة الأنفال / ۳۹)

« وبه جنگ مشرکین بر خیزید تا هیچگونه شرکی باقی
نماند و کسی جز الله عبادت نشود و دینی جز اسلام وجود
نداشته باشد . »

۴. قاعده چهارم:

باتوجه به سه قاعده گذشته خواهیم دانست بسیاری از
مسلمانها به قصد تقرب به الله تعالى مرتکب اعمالی می شوند
که در حقیقت این اعمال نوعی شرک قرار دادن برای الله
تعالی است . و اینگونه اعمال را مشرکین قدیم فقط در هنگام
آسایش و دور بودن از بلا و مصیبت برای معبودات باطل
خود بجا می آوردند . اما در هنگام دشواری و دچار شدن به
مصیبت فقط رو به سوی الله تعالى می آوردند و معبودات
باطل را رها می ساختند . ولی مسلمانانی که در این زمان
دانسته و یا نادانسته مرتکب اعمال شرک آلود می شوند حتی
در هنگام مصیبت و بلا نیز معبودات باطل خود را ترك

نمی کنند ، بلکه تمسکشان به معبودات باطل در اینگونه اوقات بیشتر می شود . بنابراین شرك اینگونه افراد خیلی بیشتر از شرك مشرکین قدیم می باشد . الله سبحانه و تعالی حال مشرکین گذشته را بیان می کند و می فرماید :

﴿ فَإِذَا رَكَبُوا فِي الْفُلْكَ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴾ (سورة العنكبوت/ ٦٥)

« هنگامیکه بر کشتی سوار می شوند و از غرق شدن در دریا هراسان می گردند فقط دست دعا بسوی الله دراز می کنند اما هنگامیکه الله آنها را بسلامت به خشکی می رساند، آنها به او شرك می ورزند .»

اما مشرکین این زمان نه تنها در هنگام آسایش بلکه در هنگام مصیبت و بلای نیز دست دعا بسوی مردگان دراز می کنند و به قبرها و زیارتگاهها تبرک می جویند و به سراع طلسم و سحر و جادو می روند .

شما خود بگوید کدامیک بیشتر در باتلاقهای شرك فرو رفته و خود را از رودهای پاك و زلال توحید بدور داشته اند .

مشرکین گذشته یا مشرکین این زمان ؟؟؟

﴿ أَمَّنْ يُجِيبُ الْمَضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ

خُلَفَاءَ الْأَرْضِ ؟ أَلِلَّهِ مَعَ اللَّهِ ؟ قَلِيلاً مَا تَذْكُرُونَ ﴿٦٢﴾

(سورة النمل / ٦٢)

« ویا چه کسی است که دعای درمانده راهنگامی که از او کمک می خواهد اجابت می کند ، وبلا و مصیبت را دور می سازد ؟ و شما را بر روی زمین جانشین پیشینیان می گرداند ؟ آیا معبود برحق جز الله تعالی وجود دارد ؟ بسیار کم پند می پذیرید »

﴿وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَنْ دَعَائِهِمْ غَافِلُونَ ، وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ﴾

(سورة الأحقاف / ٥ ، ٦)

« و کیست گمراه تر از کسیکه بخواند جز الله ، آنانی را که دعای او را هرگز اجابت نخواهند کرد ، و از دعا و طلب او بیخبرند . و در روز قیامت هنگامیکه مردم حشر می شوند این معبودات باطل دشمنان کسانی خواهند بود که بسویشان دست دعا بلند کرده بودند ، و این عبادت ایشان را انکار و تکذیب خواهند کرد . »

